

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal veszi föl.
Azonkívül az összes hír-
: : : detési irodák. : : :
Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybeeskerek, 1914.

XLIII. évfolyam, 97. szám.

Szerda, április 29.

A Torontálvármegyei Nemzeti Munkapárt
elnökségétől.

Meghívó

A torontálmegyei nemzeti munkapárt
f. évi május hó 4-én délelőtt fél 10 órai
kezdettel Nagybeeskereken, a Nagybees-
kerei Kaszinótársulat helyiségeiben

közgyűlést

tart, melyre a párt tagjai tisztelettel
meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki jelentés.
2. A végrehajtó-bizottságok névjegy-
zékének kiigazítása, tekintettel a vá-
lasztókerületek új beosztására.
3. Esetleges indítványok.

Nagybeeskerek, 1914. évi április hó
25-ikén.

Hazafias üdvözléssel:

Kaufmann István
titkar.

Tallian Béla,
v. b. i. t., elnök.

Két torontálmegyei község pusztulása.

II.

Borcsa és Bárányos kisebb községek,
mégis ezen két község kára bizonyára na-
gyobb, mint Rezsőháza községe, mert ezen
községekben a folyómenti védgát hiányá-
ban az árvíz minden évben óriási károkat
okoz.

Miért nem építenek tehát az ártérben
fekvő községek köré erős körgátakat —
még a folyó mentén kiépített védgátak
létezése esetén is — és különösen miért
telepítenek községeket egy még be nem
gátolt ártérbe.

Hiába magyarázzák tudós és lelkes
szakemberek, többek között Kvassay Jenő,
az országos vízügyászati igazgatóság fő-
nöke, „Mezőgazdasági vizműtanában”,
vagy a „Csekély esésű folyók szabályozá-
sának alapelvei” című híres művében,
mondván: „az át nem hágható töltések
azért szükségesek, hogy mögöttük közsé-
gek, falvak keletkezessenek, melyek a
síkság megmiveléséhez a kézi erőt szolgál-
tatják. Azonban a községek védelmének
más, sokkal hathatósabb módja is van és
ez abban áll, ha magukat a községeket
vesszük körül töltésekkel.

Igy védik magukat Amerikában az
ujgyarmatok; így Sacramento város Kali-
forniaiban és Kairó az Ohio és Missisipi
torkolatánál. Franciaországban is a
Loire, a Rhone és Garonne alsó síkságá-
ban fekvő városok nagyrészt legujabban
körtöltéssel vették körül, mert az át nem
hágható töltések átszakadásával azok sok-
kal jobban voltak veszélyeztetve, mint
annakelőtte. Körtöltéssel védetik Szeged,
Hódmező-Vásárhely és az alföld több
nagyközsége és városa.

Vagy idézek egy más helyről.

Töltésszakadás esetén a legnagyobb
veszélynek a városok, községek és lakott
területek vannak kitéve s ezért ezek biz-
tosságát nem elégséges a folyómenti töl-
tésekre bízni, hanem külön töltéssel kell
őket körülvenni, mint ez Szegednél, Hód-
mező-Vásárhelynél és az alföld egyéb vá-
rosainál az 1879. évi veszedelem után
történt.

E töltések magasabbra, erősebbre ter-
vezendők, hogy a hullámvérésnek ellent-
állani minden esetben képesek legyenek.

Hollandiában, hol a tanyagazdaság
igen ki van fejlődve, az élet- és vagyon-
biztonság szempontjából a kormány szük-

ségesnek találta mentőhalmokat építeni.
Ezek vagy különállók és ekkor 2000, egé-
szén 2500 négyzetméter területük van,
vagy pedig a töltés mellé vannak fektet-
ve és annak megszeléséből állanak;
a legnagyobb árvízszin felett 1 méter ma-
gasak, körülbelül 500 lélek és a hozzátar-
tozó állatok stb. megmentésére elégségesek.
1881-ig összesen 17 ily mentőhalom
épült a szegényebb vidékeken. Ennyit
idevonatkozóan Kvassay miniszteri taná-
csos pályanyertes művéből.

Sajnos, nálunk nem adnak a jó ta-
nácsra, az okos szóra, a jó példára semmit
s ez még ha kézzelfogható tapasztalatok
nem volnának, hagyján s valamiként
menthető volna; de hogy egyes községek
saját szerencsétlenségükön se tanulnak,
ez már több a közömbösségnél, pedig
hogy megint Rezsőháza községre térjék
vissza, tessék csak megkérdezni a köz-
ségben, hogy miként üt ki náluk a termés
az árvíznek 10—12 évben egyszer való be-
tődulása után, az árvíz által hozott ter-
mékenny iszap lerakódása utáni 2—3 év-
ben. Maguktól e község lakóitól lehet hal-
lani, hogy nekik az árvíznek eddigi betö-
rései csak annyiban okoztak rettegést és
kárt, hogy a lakóházak rombadőltek, de
máskülönbön rájuk nézve az árvíznek
10—12 évben egyszer való betörése csak
szerepese, mert az árvíz utáni években
dupla aratásuk van, akár csak a Nilus vi-
déki földeken.

De hát ha ez így van, miért nem épít-
tették meg a község körüli körgátat le-
településük óta elmúlt 48 év alatt.

Itt van továbbá ugyancsak a szom-
szédságban még egy szép kis község, To-
rontálérzsébetlak, mely község bent feks-
zik a Nagybeeskerei Tiszai Arment-
sítő Társulat árterében.

Itt is úgy van, mint Rezsőháza,
ahelyett ugyanis, hogy a község telepítése
alkalmával emelt körgátat jókarban tar-
tanák s megerősítenék, ellenkezőleg, egész
szakaszokban teljesen lehorodják. Pedig ki
biztosítja ezt a községet is arról, hogy az
árvíz nem-e fog egyszer valamikor be-
törni. Ovjá a gondviselés ezen község de-
rék, esőndes, szorgalmas népét az árvíz-
katasztrófától, de ha a baj egyszer mégis
megtörténik, 1 millió koronával fizeti meg
a körgáttal való nemtörődömségét. Meg
kell csak gondolni, hogy a védgátak itt is
csak földből vannak építve s azoknak egy
nagyobb árvíz és több napig tartó vihar
következtében való átszakadása nincsen
kizárva. Mi értelme van az ártérben fekvő
községeket minden nagyobb árvíznel re-
teggésben tartani, hiszen a könnyen megin-
dokolható állami segélytől el is tekintve,
bármely eme ártéri község mezei munká-
jának teljes elvégzése mellett a körgátat
saját közmunkaerejével 100 munkanap
alatt jól elkészítheti.

A jó erős körgáttal ellátott községek-
nek aztán nem kell megijedniök, ha a
folyómenti védgát átszakadása folytán az
árvíz akár minden 8-ik évben betör az
ártérre; sőt a jó iszapos árvíz tervszerű-
leg megépített elárasztó nagy zsilipeken
kellene az ártérre minden 5-ik évben be-
ereszteni, mert, hogy mily óriási értéket
képvisel az árvíz által hozott trágyázó
iszap, a legkézzelfoghatóbban igazolja
Borcsa és Bárányos község esete, ahol a
Duna—Száva árvize évenként elárasztja
a földeket, sajnos sokszor az egész évi
termést megsemmisítvén, mondhatni, hogy
ezen községek lakói csak minden második,
de leginkább csak minden harmadik évben
aratnak, belsőségeik védelmének pedig
évente emberfeletti erőt kell kifejteniök
és mégse költözik el innét a nép, mert a
rendkívül termékeny talaj mellett még
ily siralmas vízviszonyok mellett is meg-
éledgel. Ki tudná kiszámítani, mennyi
nemzeti vagyon ment csak az említett
községekben is már tönkre, valamint

majdnem kiszámíthatatlan előnyökkel fog-
jári a dunai III., IV. s V. számú öblö-
zetben megalakított társulat által remél-
hetőleg 1, maximum 2 év alatt a Duna és
a Temes mellett tervezett védgát megépí-
tése. De hogy az ártérben fekvő Borcsa és
Bárányos, valamint a 24.000 holdat kitevő
kinestári földekre telepítendő három erős
község belsősége a folyómenti védgáttal
előfordulható árvízbetörés következtében
romba ne döntessenek, ezeket okvetlen
erős körgáttal kell ellátni. Remélhetjük,
hogy ennyi szomorú tapasztalat, mit a
fentebibekben vázoltam, éppen elegendő
már arra nézve, hogy a dunai III—V. öb-
lölzetek véd- és szabályozási műveinek
megalkotói a körgátak felépítését erély-
vel szorgalmazni és megvalósítani fog-
ják; annál inkább lehet erre számítani,
mert a véd- és szabályozási művek léte-
sítése céljából fölveendő 20.7 millió bank-
kölesönből a körgátak felépítésére is telik,
ezek tehát ugy a község lakóinak, mint az
állami segítségnek igénybevétele nélkül
is létesíthetők lesznek. De ha netalán a
20.7 millióra rugó költségvetésbe a kör-
gátak felépítése nem is lenne beleillesztve,
ugy a körgátat állami segítséggel kell
a község lakói által megépíttetni.

Az állami segítség igénybevétele ab-
ban talál indokolást, mert az érdekeltség-
nek az árvizekkel szembeni teljes bizton-
ságba való helyezése által megszűnnek az
eddigievről-évre való állami segélyek,
miket az állam az árvízkarosultaknak
nyújtott, megszűnik a rettegés, a sok vé-
delemmel és a mentésekkel járó kiadás,
csökken az Amerikába való vándorlás. A
rekompensáció lényeges része pedig ab-
ban fog állani, hogy a teljesen megvédett
községek lakói a sokféle adót évről-évre
mindig potnosan be fogják tudni szolgál-
tatni. A körgátak létesítése tehát ugy a
lakosság, mint az állam elvitázhatatlan
érdeke, mert ezek ugy a vagyon-, mint az
életbiztonság szempontjából is nagyon
szükségesek és fentiek szerint az ezek lé-
tesítésére szánt költség pénzügyi szem-
pontból is jövedelmező.

Bilecz József

okleveles mérnök.

(Vége.)

A vármegyei jegyzők gyűlése.

A Torontálmegyei jegyzőegylet közgyűlése

Meghívó.

A Torontálmegyei községi és kör-
jegyzők egyesülete által Nagybeeskereken
a vármegye székházának közgyűlési ter-
mében 1914. évi május hó 11-ik napján
d. u. 3 órakor tartandó

rendes közgyűlésére

és május hó 11-ik napján délelőtt 10 óra-
kor az alispáni kisteremben tartandó

választmányi ülésre

az egyesület összes tagjait, választmá-
nyát és tisztikarát tisztelettel meghiv-
juk és felkérjük az egyesületi tag urakat,
hogy ugy hátralékos, mint folyó évi tag-
sági díjaikat a közgyűlés napjáig dr.
Bogner János egyesületi pénztárnok ur-
nak Torontáltordára elküldeni, esetleg a
közgyűlés ideje alatt személyesen kifizetni
sziveskedjenek.

A közgyűlés tárgyai:

1. Elnöki jelentés az egyesület múlt
évi működéséről.
2. Az 1913. évi számadás megvizsgá-
lása.
3. Az 1915. évi költségvetés megállá-
pítása.

4. Zemplénvármegye jegyzői egyesülete a jegyzők államosítását sürgeti.
5. A Magyar Község közigazgatási szaklap ajánlata.
6. A jegyzők országos árvaházi egyesülete a Lysoform fertőtlenítő szert ajánlja.
7. A vármegyei alispán ur 7904/914. számú rendeletében javaslatot kér a nyugdíjintézet alapszabályok átdolgozása és módosítása iránt.
8. A stipendiumi alap kamattjévedelmének kiutalása iránt teendő választmányi intézkedés.
9. Budapesten tartandó országos központi egyesületi közgyűlésre küldöttségi tagok választása.
10. Esetleg kellő időben írásban beadott indítványok tárgyalása.

Kelt Garaboson, 1914. évi április hó 18-án.

Forster Imre,
egyl. főjegyző.

Vihely Géza,
egyl. elnök.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.

Április 29.

Barométer súlyed 760.6. Délután 1.38 órakor: Hőmérő 21.2 C°. Hőmérséklet: maximum 28-ikán 19.5 C°, min. ma reggel 3.3 C°. Csapadék — harmat. Felhőzet — Szélirány és erősség SE2. Jólát a következő 24 órára: Változás nem várható.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 perctig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perctig; felhőzet: Ci = fűtőfelhő. Cu = gomolyfelhő. St = rétegesfelhő. Nb = esőfelhő. Ci-St = felhőfátyol. Ci-Cu = bárányfelhő. Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

— **Személyi hír.** Jankó Ágoston alispán Budapestről, ahol hivatalos ügyekben járt, ma visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **Katonai kinevezés.** A májusi katonai előléptetések alkalmával a király Wessely Rezső 29-ik gyalogezredből őrnagyot alezredessé, Katusich Vladimír főhadnagyot pedig századossá nevezte ki.

— **A torontali delegátusok.** A magyar delegáció tegnapi alakuló ülésén az egyes albizottságokba a következő torontali delegátusokat választották meg: A hadügyi albizottság elnöke Tallian Béla báró, a tengerészeti albizottság elnöke pedig Daniel Ernő báró lett. Karátsónyi Jenő grófot a külügyi, pénzügyi és tengerészeti albizottságba, Tallian Béla bárót a hadügyi és pénzügyi albizottságba, Daniel Ernő bárót a tengerészeti, Pap Géza bárót pedig a hadügyi albizottságba választották be.

— **A nagybecskereki hadkiegészítő kerület parancsnoka nyugalomban.** A király Weinovics Emánuel alezredest, a nagybecskereki hadkiegészítő kerület parancsnokát május elsejével nyugállományba helyezte.

— **Eörléptetések a vasutnál.** A tavaszi előléptetésnél a nagybecskereki vasuti tisztek közül a következők léptek elő: Molnár Gergely a VII-ik fiz. oszt. 3. fok.-ból a 2-ik fok.-ba, Faragó Armin a VIII. fiz. oszt. 1. fok.-ból a VII. fiz. oszt. 3. fok.-ba, Kelen Sándor a VIII. fiz. oszt. 2-ik fok.-ból az 1-sőbe, Révész Albin a IX. fiz. oszt. 1. fok.-ból a VIII-ik fiz. oszt. 3-ik fok.-ba és Polez Géza a IX. fiz. oszt. 2. fok.-ból az 1-sőbe.

— **Választás.** Szilágyvármegye törvényhatósága legutóbbi közgyűlésén kaáli Nagy Marcel megyei első aljegyzőt, kaáli Nagy Ákos nagybecskereki pénzügyi számtanácsos unokaöccsét és dr. Nónay

Pál nagybecskereki járásorvos vejét megyei árvaszéki ülnökké választotta.

— **A hírlapírószövetség ülése.** A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének igazgatósága a tagok szokatlan érdeklődése mellett tartotta meg rendes negyedévi ülését Budapesten, a Pannónia-szálló kistermében Szávay Gyula elnökletele alatt. Az ülésen az igazgatóság egyhangúlag bizalmáról biztosította Szávay Gyula elnököt a sajtótörvény körüli eljárásáért. Ezután az igazgatóság megbízta az elnökséget az évi rendes közgyűlés összehívásával, a szövetség rendes tagjainak sorába fölve 6 vidéki hírlapírót, bétélyi és állás nélküli hírlapírót és hírlapírók övegyeinek segélyezésére megszavazott 520 koronát. Végül a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter által az 1914. év első felére utalványozott 1000 korona tanulmányuti ösztöndíjat 7 pályázó közül Olasz Pál aradi hírlapírónak ítélte oda az igazgatóság, aki 2 hónapig Londonban fogja tanulmányozni az angol társadalmi életet és munkáviszonyokat.

— **Köszönet az új állami iskolákért.** A nagybecskereki állami iskolák tantestületei legutóbbi értekezletükből kifolyólag a következő iratot intézte dr. Perisics Zoltán polgármesterhez:

Az 1913/14. tanév fordulópontot képez a város népoktatásügyének történetében. Két új állami iskola költözött be díszes otthonába. Miután az iskolák évek hosszú során át meg nem felelő épületekben működtek, hazafias örömmel szemléljük a két díszes, nemzeti kultúrának szánt palotát. Tek. Polgármester Ur javaslatára városunk képviselőtestülete hazafias áldozatkészséggel gondoskodott arról is, hogy az új iskolák a haladó kor igényeinek megfelelően be is rendezzenek anyyira, hogy Isten segédelmével az új épületekben most már zavartalanul foly a kultura nemes munkája. Tek. Polgármester Ur ténykedésével örök hálára kötelezte nemcsak Nagybecskerek város közönségét, hanem az egész vármegyét is, melynek székelyhelyén most már mintaiskolák díszelgnek. A vezetőségünk alatt álló állami elemi iskolai tantestületek megbízásából kellemes kötelességet teljesítünk, amikor Tek. Polgármester Urnak és Nagybecskerek város képviselőtestületének a két új iskola létesítése és berendezése körül tanúsított hazafias áldozatkészségért hálás köszönetünket kifejezzük. Iskolánkat továbbra is Tek. Polgármester Ur és a mélyen tisztelt képviselőtestület nemes pártfogásába ajánlván vagyunk hazafias tisztelettel a nagybecskereki áll. elemi iskolák együttes értekezlete nevében Nagybecskerek, 1914. ápr. 28-án, Bányai Jakab s. k., áll. el. isk. igazgató, elnök, Wégling István s. k., áll. el. iskolai igazgató, társelnök, Liszka Ferenc s. k., áll. el. isk. igazgató, társelnök.

— **Előadás a feministák egyesületében.** A feministák egyesületében tegnap fejezte be Szeneš Adolf tanár „A villamoság gerjesztése és mérése” címen tartott sorozatos előadásait. Szép számmal megjelent közönsége feszült érdeklődéssel kísérte a világos magyarazatokat, lelkes éljenzéssel köszönte meg, különösen a drótnélküli telgrafálásról nyert értékes fölvilágosítást; néhány valóban szellemesen konstruált kis készülék segítségével be is mutatta az előadó a villamos szikra drótnélküli való továbbítását. Általános kérelemre Szeneš tanár jövő kedden még egy előadást tart; címét, tárgyát annakidején közöljük.

— **Városi pénztárvizsgálat.** A városi pénztárban a tegnapi nap folyamán Strosz Béla polgármester-helyettes és a városi főszámvevő rendes havi vizsgálatot tartottak s mindent rendben találtak.

— **Május elseje.** A nagybecskereki munkásság az idén is meg fogja ünnepelni május elsejét s ez az ünnepség ez alkalommal még annál impozánsabb lesz, mert ezúttal a 25-ik május elsejét ünnepli a munkásság. Az ünnepség programja egyébként a következő: délelőtt 10 órakor az „Orient”-szállóban gyűlés, amelyen magyar, német és szerb nyelven méltatók május elsejét. Délután egy órakor a Három koronához címzett vendéglő előtti téren gyülekezik a munkásság, ahonnan a Hunyadi utcán át a tündető menet az erdőbe vonul s itt táncmulatságot tartanak. Kedvezőtlen idő esetén az „Orient”-kávéházban tartják meg a táncmulatságot. Belépődíj 50 fillér.

— **Lóosztályozás Nagybecskereken.** A honvédelmi miniszter az 1912. évi 69. t.-c. alapján a városban levő lovak osztályozását elrendelte. A lovakat a következő sorrendben kell a vásártérre, reggel 7 óra elővezetni: Május hó 1-én: a kültelek fele — behívás szerint. Május hó 2-án: a kültelek másik fele — behívás szerint. Május hó 4-én: Keve-, Horom-, Szilágyi Mihály-, Szent Mihály-, Dugonics-, Aracs-, Szent Miklós-utcák és Keleti-sor, Laudon-, Csernovics-, Batthyányi-, Tomaseváczy-, Vukovics-, Zsigmondfalvi-sor és Ecskai-utcák lovai. Május hó 5-én: Szerb zárda-, Csáky-, Garay-, Jurisics-, Dóczy-, Szent György-, Dugonics-, Vitkovics-, Hertelendy-, Bakits-, Kisfaludy-, Temesvári-utcák, Szentmihályi- és Erdő-sor lovai. Május hó 7-én: Gabonater-, Juranics-, Mészáros Lázár-, Rozgonyi-, Tököl-, Petőfi-, Vörösmarty-, Bakits-, Mária Terézia-, Somogyi-, Toldy Ferenc-, Aradáci-, Lénau-, Kossuth-, Kálvária-, Német-, Boldogasszony-, Uri-, Deák Ferenc-, Magyar-, Szent Vendel-, Attila-, Révay-, Karácsony-, Melenczei-utcák, Szécsényi-part, Béga-végsor, Német-végsor és Eleméri- s Déli-sor lovai. Május hó 8-án: Váraljai-utca, Ferenc József-tér, Martinnuzzi-, Hunyady-, Korona-, Mátyás király-, Alkotmány-, Nádor-, Vásár-tér, Báthory-, Szent István-, Brankovich-, Kisfaludy- és Mikszáth Kálmán-utcák lovai. A lovakat kézen és egyenként kell elővezetni. A lóbehívás esetére szabványosnak megállapított árak a következők: hátsó lovakért 880 korona, hámos lovakért 1050 korona, mállás állatokért 500 korona. Aki a lovak elővezetésére kiadott rendelkezésnek eleget nem tesz, kihágást követ el és 200 koronáig terjedő pénzbüntetést kap.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárhoz vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

Színház, Irodalom.

Heti műsor:

Április 29. Szerda: Budagyöngye (operett-ujndóság)

Április 30. Csütörtök: Kabaréest.

Május 1. Péntek: Az elvált asszony.

Május 2. Szombat: Nem tudomka (operett-ujndóság).

Május 3. Vasárnap d. u.: A kisherceg, este: Nem tudomka.

** A kiskirályt adta tegnap este harmadszor a társulat ismét igen jó előadásban. A címszerepét ezúttal is Komáromy Gizit játszotta a töle megszokott kiválósággal, de hasonlóképpen jók voltak a többi szereplők is. Közönség nem sok volt.

(*) **Diszitő Művészet.** Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola szerkesztésében, a Magyar Földrajzi Intézet kiadásában ez év elején új folyóirat indult meg, a Diszitő Művészet. Zászlaján nem csekélyebb célokat olvashatunk, mint a magyar formanyelv jövőjének kialakítása, felszabadítása mindazoknak, akik idegen divatlapok és mintatárak rabszolgáivá szegődtek Munkára kíván szöktetni, izlésre nevelni, előkészíteni a kenyérkereseti és a művészi pályákra és az izléses otthon tanácsadója. Ha akkor némi kételkedéssel fogadtuk talán ezt a programot, most helyt kell adnunk a teljes elismerés hangjának. A most megjelent áprilisi szám 12 monogramtérmet, 60 fehérhímzés reprodukcióját és egyéb rajzokat, továbbá 8 színes műmellékletet tartalmaz. A kézimunkázóknak legtöbbit kétségtelenül a laphoz mellékelte, közvetlenül (levasalással) másolható 16 részletrajz nyújt, Undi Mariska néhány eredeti rajzával. Undi Mariska néhány ról írott cikkében megismertet bennünket a lapos és domboru, a Madeira és Richelieu hímzéssel, továbbá a kiskunfélegyházi, nyitrai, pozsonyi és hetényi fehérhímzéssel. Szó van továbbá a bőr pácolásáról és sok tanulságot nyújt „Az izlés iskolája” is. A finom kivitelű, izléses folyóirat prospektusát vagy megtekintésre mutatványszámát szívesen küldi a kiadóhivatal (Budapest, V., Rudolf-tér 6.) A folyóirat előfizetési ára félévre (5 szám) 7 kor. 50 fillér. Megrendelhető minden könyvkereskedőnél.

TÁVIRATOK.

A delegációk megnyitása.

A delegáció fogadása. — A trónörökös beszéde. — A miniszterelnök a trónörökösnel. — A magyar delegáció alakuló ülése.

Budapest, ápr. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délelőtt fogadta a gyöngéledő király megbízásából és képviselőtében Ferenc Ferdinánd trónörökös a budai királyi várpalotában a delegáció tagjait s egyuttal beszéddel megnyitotta a delegáció ülészakát.

A trónörökös beszédéből mindenképp megnyugvással vehetjük tudomásul, hogy a külpolitikai helyzet a legutóbbi delegációs ülészaká óta lényegesen javult s az összes európai hatalmak az európai béke fenntartására és biztosítására törekednek. A hadsereg szükségletei a rendes keretek között mozognak, a haditengerészet fejlesztése azonban elkerülhetetlenül szükséges.

A delegációs eseményekről alábbi jelentéseink számolnak be:

A delegáció fogadása.

Budapest, ápr. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ferenc Ferdinánd trónörökös ma délelőtt 10 órakor először az osztrák delegációt fogadta a budai várpalotában. A trónörökös Sylvio Tarocca gróf elnök üdvözölte, amire a trónörökös válaszolt. Beszéde után a trónörökös Sylvio Tarocca gróf elnökkel és dr. Leo alelnökkel beszélgetett.

Az osztrák delegáció után nyomban a magyar delegáció tagjait fogadta a trónörökös. A munkapárti delegátusok teljes számmal jelentek meg a fogadáson, míg az ellenzéki delegátusok közül Károlyi Mihály gróf, Hadik János gróf, Rakovszky István és Rakovszky Béla jelentek meg.

Zichy Ágost gróf elnök üdvözölte a trónörökös beszédében mindenképp kifejezte a nemzet sajnálatát a király betegsége fölött, kérve a gondviselést, hogy a király mielőbb visszanyerje ismét teljes egészségét. Konstatálta azután, hogy a politikai láthatáron a nyugodt munka társul föl szemünk előtt. A Balkánon a véres harcok elülték s szövetségstársaink hűsége, az uralkodók baráti látogatása mind-megannyi világos megnyilatkozása a békeszeretnek s az összetartásnak a békére való törekvésben. Kívánja, hogy a király áldásos uralkodásával még számos éven át boldogítsa népeit.

A trónörökös erre a következő beszéddel válaszolt és nyitotta meg a delegációt:

A trónörökös beszéde.

Ő császári és apostoli királyi felsége azzal a kitüntető megbízással méltóztatott megtszteni, hogy legmagasabb személyét a mai napon képviseljem. Öszinte megelégedéssel vettem fel iránti hűségük és ragaszkodásuk biztosítását és nem fogom elmulasztani hódolatukat őfelsége előtt tolmácsolni.

Az országos bizottságok legutóbbi ülésézése óta a nemzetközi helyzet feszültségében újabb lényegesen enyhülés állott be. Őfelsége kormánya a legszorosabb érintkezésben szövetségseinkkel arra törekszik, hogy az összes kabinetekkel lehetőleg bizalomteljes viszonyt ápolva, az európai béke fenntartásában és megszilárdításában közreműködjék.

Vilmos albániai fejedelem trónralépése biztosítékot nyújt ezen fejedelem-ség kedvező fejlődésére. A fenséges uralkodót ő császári és apostoli királyi felségének legjobb kívánatai kísérik békes kulturális munkájában.

A hadsereg szükségletei a rendes keretek között mozognak. Tekintettel arra a gyors haladásra, mely az összes államok hajóhadának fejlődésében mutatkozik, haditengerészetünk további fejlődésére újabb hitel igénybevétele vált elkerülhetetlenné.

A boszniai és hercegovinai vasutak építésének megkezdésével elodázhatatlan hadászati és közgazdasági szükségletek nyernek kielégítést.

Ő császári és apostoli királyi felsége legkegyelmesebben megbizni méltóztatott, hogy önöknek teljes bizalmát fejezzem ki mindenkor tanusított áldozatkészségükért és hazafias buzgalmukért. A legszívélyesebben üdvözölve önöket, egyuttal munkálkodásukhoz a legjobb sikert kívánom.

Beszéde után a trónörökös Zichy Ágost gróf elnökkel és Beöthy László alelnökkel beszélgetett s azután visszavonult belső termeibe.

Tisza István gróf a trónörökösnel.

Budapest, ápr. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) A delegáció megnyitását megelőzőleg Ferenc Ferdinánd trónörökös Tisza István gróf miniszterelnököt hosszabb különkihallgatáson fogadta. Azonkívül rövidebb kihallgatáson fogadta a trónörökös Stürgkh gróf osztrák miniszterelnököt is.

A magyar delegáció alakuló ülése.

Budapest, ápr. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) A magyar delegáció tegnap délután tartotta alakuló ülését, amelyen megjelentek Berchtold gróf külügyminiszter, Bilinsky gróf közös pénzügyminiszter. Haus Antal tengerészeti parancsnok, Wickenburg Márk gróf és Forgách gróf külügyi osztályfőnökök is.

Az ülést a miniszterelnök kérésére Harkányi Frigyes báró nyitotta meg mint korelnök, majd megválasztották a delegáció elnökévé Zichy Ágost grófot, alelnökké Beöthy Lászlót, háznagygyá Telegdy Józsefet, továbbá a jegyzőket.

Ezután Zichy Ágost gróf elnök rövid beszéddel megnyitotta az ülést, majd felolvastatta a miniszterelnök átiratát, amelyben közli, hogy a király Ferenc Ferdinánd trónörökös bizta meg a delegációk megnyitásával.

Végül Berchtold gróf külügyminiszter előadta, hogy megjelent a külügyminiszterium vöröskönyve.

A király egészséges.

Budapest, ápr. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A király állapotáról ma a következő hivatalos jelentést adták ki:

Őfelsége az éjszakát teljesen át-aludta. Köhögés nem zavarta. Ma reggel frissen és egészségesen ébredt, amilyen friss még eddig nem volt.

A király állapotáról most már több hivatalos jelentést valószínűleg nem adnak ki.

A trónörökös Budapestben.

Budapest, ápr. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ferenc Ferdinánd trónörökös ma reggel 6 óra 25 perckor külön udvari vonaton Bécsből Budapestre

érkezett. A pályaudvaron a trónörökösöt Tolnay Kornél, a Máv. elnökgazgatója és Boda Dezső főkapitány fogadta, akik üdvözölték a trónörökösöt s aki velük azután rövid ideig beszélgetett. Ezután a trónörökös a várba hajtatott s lakosztályaiba vonult, majd később a kápolnában misét hallgatott. A délelőtti folyamán a trónörökös a várpalotából kocsin átment József főhercegek palotájába s meglátogatta a főhercegi párt. A trónörökös délután fél 2 órakor ismét visszautazott Bécsbe.

A miniszterelnök és a külügyminiszter tanácskozása.

Budapest, ápr. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tisza István gróf miniszterelnök és Berchtold gróf külügyminiszter tegnap délután huzamosabb ideig tanácskoztak egymással.

Az Apponyi-féle népoktatási rendelet hatályon kívül helyezése.

Budapest, ápr. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) A hivatalos lap mai száma közli a kultuszminiszter rendeletét, amely az Apponyi-féle népoktatási rendeletet hatályon kívül helyezi s megengedi, hogy az elemi iskolákban és óvodákban a vallásitanítás a tanulók anyanyelvén történhessék.

Az értéktőzsde.

Budapest, április 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezetőértékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 804.—, Osztrák Hitel 613.50, Koronajáradék 81.—, Osztrák-Magyar Államvasut 704.—, Jelzáloghitelbank 408.—, Leszámitoló Bank 505.—, Hazai Bank 277.—, Magyar Bank 487.—, Kereskedelmi Bank 3627, Rimamurányi 648.—, Salgótarjáni 713.—, Általános Kőszénbánya 1057, Közuti Vasut 629.—, Vilamos Vasut 320.—, Adria —.—

Tőzsde.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (májusra)	13.17
Buza (októberre)	11.94
Rozs (áprilisra)	9.63
Rozs (októberre)	8.26
Zap (áprilisra)	7.18
Zap (októberre)	7.32
Tengeri (májusra)	7.19
Tengeri (júliusra)	7.40

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1913. évi október hó 1. napjától.

INDUL.		óra	perc
Nagybecskereki pályaudvarról.			
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt		6:21	
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt		7:10	
Karlova délelőtt		10:00	
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt		11:27	
Karlova—Szegedre délután		1:13	
Zsombolya—Szeged—Budapestre délután		4:00	
Pancsovára délután		5:40	
Karlova—Szeged—Budapestre este		7:18	
Pancsovára délelőtt		8:10	

ÉRKEZIK.		óra	perc
Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.			
Módos—Temesvárra reggel		3:33	
Zsombolya—Temesvárra délelőtt		10:59	
Szécsány—Módos—Zsombolya—Temesvárra reggel		6:35	
Antalfalvára reggel		4:30	
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel		2:26	
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt		11:55	
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután		5:26	

Nagybecskereki pályaudvarra.			
Budapest—Szeged—Nagykik.—Karlováról este		9:21	
Budapest—Szeged—Karlováról este		7:17	
Budapest—Szeged—Karlováról délután		4:50	
Budapest—Szeged—Karlováról délután		3:11	
Szeged—Karlováról délelőtt		9:24	
Budapest—Szeged—Karlováról délelőtt		6:49	
Temesvár—Zsombolyáról délelőtt		9:28	
Temesvár—Zsombolyáról este		6:40	
Pancsováról délelőtt		8:38	
Pancsováról este		7:09	

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.			
Módosról reggel		6:56	
Szécsányról este		8:16	
Pancsováról délután		5:04	
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este		9:34	
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután		4:10	
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délelőtt		8:28	

Torontálvármegye alispánjától.
14244—914. szám. 537—3.1

Versenybírálati hirdetmény.

A nagybeeskereki községi közigazgatási tanfolyam építkezésére folyó évi 7425. szám alatt kiírt árlejtés eredményét a megyei törvényhatósági bizottság csak részben fogadván el, az alábbi munkákra új árlejtést hirdetek.

B) Csoport.

- Központi fűtés:
1. Kazánberendezés.
2. Fűtőtestek és tartozékai.
3. Csővezeték és tartozékai.
4. Szellőztetés.
5. Különfélék.
6. Szerelés, szállítás, fuvar stb.

C) Csoport.

1. Vízvezeték kuttal.
2. Csatornázás derítő teleppel.
Ajánlatok tehetők a B) és C) csoportra együttesen, külön-külön a B) és C) csoportra, valamint külön a C) csoport 1. és 2. alatti munkáira.

Az ajánlatok beadási határideje 1914. évi május hó 20-ik napjának d. e. 10 órája, az ajánlatok Torontálvármegye alispáni hivatala címére küldendők. Az ajánlatokat 1914. évi május hó 20-án d. e. 11 órakor fogjuk bizottságilag fölbontani, amely alkalommal bármely ajánlattevő vagy igazolt megbízottja jelen lehet.

Elkészt, távirati, utó- és a feltételeknek meg nem felelő ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Ezen hatóság előtt ismeretlen ajánlattevők kötelesek megbízhatóságukat és szállítóképességüket az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni.

Az ajánlatok zárt, 5 pecséttel ellátott, sértetlen borítékba helyezendők, következő felirással:

„Ajánlat Torontálvármegye alispánja által 14244—1914. szám alatt kiírt nagybeeskereki községi közigazgatási tanfolyam építéséhez.”

Óvadékkul az ajánlati összeg 5%-a teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a nagybeeskereki m. kir. adóhivatalnál és a letéti nyugta esatolandó az ajánlathoz. Készpénzt, avagy értékpapirt nem szabad esatolni az ajánlathoz.

A munka odaitélése esetén a munkát elnyert vállalkozó köteles óvadékát a felhívástól számított 8 nap alatt 10%-ra kiegészíteni.

A központi fűtési berendezésnél minden pályázó saját rendszerével, illetve tervével pályázhat. Az épületre vonatkozó tervek megszerezhetők a megyei irodaigazgatónál 10 koronáért.

A vízvezeték (kuttal) és a csatornázás (derítőteleppel) helyszínrajza ugyanott kapható. A részletes terveket, költségvetéseket, számításokat és műszaki leírásokat ajánlattevő köteles elkészíteni és ajánlatához csatolni. Ajánlati minta díjtalanul kapható a megyei irodaigazgatónál.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig, de legkésőbb 60 napig kötelezettségben maradnak.

Magamnak és a törvényhatósági bizottságnak fentartom azt a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlati összegre, szabadon választhassunk.

A költségvetésbe az egységárakat számokkal, az ajánlati végösszeget pedig számokkal és betűkkel is be kell írni.

Az árlejtésen részt vehetnek mindazok a hazai iparosok és vállalkozók, kik iparuk gyakorlására törvényes képesítéssel bírnak. Akik fenti ipari munkák teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

A vállalkozó köteles az építési munkálatok teljesítését hazai anyagokból, hazai gyárakban készült felszerelési cikkekkel, hazai munkásokkal végeztetni. Evégből alávétetni köteles magát a közszállítási szabályrendelet 16. §-a 11. pontjában megjelölt ellenőrzésnek. Egyes cikkeket, ha azok Magyarországon nem gyártatnak, a vállalkozó csak miniszteri engedéllyel szerezhethet be külföldről.

A munkákra és szállításokra vonatkozólag a középítkezéseknél érvényes állami általános és részletes föltételek irányadók.

A munkálatok a végleges odaitélés alkalmával általam kibocsátandó felhívás vételétől 8 nap alatt megkezdendők és oly erővel folytatandók, hogy azok 1914. évi december hó 31-én kifogástalanul kész állapotban átvehetők és használhatók legyenek. Nagybeeskerek, 1914. április hó 25-én.

Jankó, alispán.

A nagybeeskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.
3897/1914. tkvi. sz. 541—1.1

Árverési hirdetmény kivonat.

Sajóviz Soma végrehajthatónak Miskovits István és neje Milica végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság az újabb árverést 100 korona 58 fillér tőkekövetelés és járuléka behajtása végett a nagybeeskereki kir. törvényszék területén levő, Felsőittebe községben fekvő s a felsőittebei 373. számú tjkvben A. I. 11. sorsz., 5816/4867. hrszám alatt felvett 980 □-öl pótkert 1105 korona 50 fillér, a felsőittebei 374. számú tjkvben A. I. 2. sorsz., 5817/4867. hrsz. alatt felvett 286 □-öl pótkert 467 korona 50 fillér és a felsőittebei 1346. számú tjkvben A. I. 1. sorsz., 5818/4867. hrszám alatt felvett 286 □-öl pótkertre 343 korona 20 fillér kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1914. évi május hó 30. napján délelőtt 10 órakor Felsőittebe községhezánál fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlanokat a kikiáltási áron alul is el lehet adni.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldöttnek letenni, vagy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881: LX. t.-c. 147., 150., 170. §§., 1908: XL. t.-c. 21. §.)

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett s ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni. (1908: XLI. t.-c. 25 §-a).

Kelt Nagybeeskereken, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál, 1914. évi április hó 10. napján.

Gojdits Miklós s. k.,
kir. törvényszéki jegyző.

Rámpás

dr. Brájer Lajos szőfőjéből,

fehér literje 72 fillér,
vörös 68

Kapható: Zápolya-utca 1. sz.
:: alatt a házmesternél. ::
21—x.44

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

„Torontál”

pol. napilap kiadóhivatala.

Valódi brünni szövetek

az 1914. évi tavaszi és nyári időnyre

Egy szevény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak

1 szevény 7 kor.
1 szevény 10 kor.
1 szevény 15 kor.
1 szevény 17 kor.
1 szevény 20 kor.

Egy szevényt fekete szalonruhához 20.— K-eri, színtűgy felöltőszövetet, turjánalódot, selyemkamizant, női kosztim szöveteket stb. gyári áron káld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetkészletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Oriási választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen triss árban

Nagyszentmiklósi járás főszolgabirájától.
797—914. szám. 536—3.2

Pályázati hirdetmény.

A Valkányon megüresedett községi bábai állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy kelőleg felszerelt kérvényeiket folyó évi május hó 25-éig terjesszék be hivatalomhoz.

Az állással 300 korona évi fizetés és szabályrendeletileg megállapított működési díjak járnak.

A választás iránt később intézkedem.

Nagyszentmiklós. 1914. évi április hó 18-án.

Hadfy, főszolgabíró.

„TOMATIN”

a legjobb növénytelüirtő szer!
Tíz év óta használatban.

A növényt nem támadja meg.
Rögtön és gyökeresen pusztít.

Egy nagy üveg (1 liter) ára 3 60 K,
egy kis üveg (1/2 liter) ára 2.— K,
egy próbaüveg (1/4 liter) ára 1 20 K.

Megrendelhető utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldésével a készítőnél

Georg Drescher Leipzig,
Frankfurterstrasse 2 I.

Viszontelárusítók kerestetnek. — Bövebb felvilágosítással szolgát a kiadóhivatal.
Nagyobb megrendelésnél árengedmény.
435—x.18

A nagybeeskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

4158—1914. tkvi sz. 547—1.1

Árverési hirdetmény kivonat.

Ittebei takarékpénztár részvénytársaság végrehajthatónak Sztanojev Jócáné Longinov Szavetta végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság utóajánlatra az újabb árverést 885 kor. tőkekövetelés és járuléka behajtása végett a nagybeeskereki kir. törvényszék területén levő, Felsőittebe községben fekvő s a felsőittebei 3136. sz. tjkvben I. 1. sorsz., 914—915. hrsz. 600 □-öl beltelekre és a rajta épült 478. sz. házra 1500 korona kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1914. évi június hó 12. (tizenkettedik) napján délelőtt 10 órakor Felsőittebe községhezánál fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan a kikiáltási árnál alacsonyabb áron nem adható el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldöttnek letenni, vagy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni s az árverési feltételeket aláírni. (1881: LX. t.-c. 147., 150., 170. §§. 1908: XL. t.-c. 21. §.)

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni. (1908: XLI. t.-c. 25. §.)

Kelt Nagybeeskereken, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1914. évi április hó 17. napján.

Gojdits Miklós s. k.,
kir. törvényszéki jegyző.